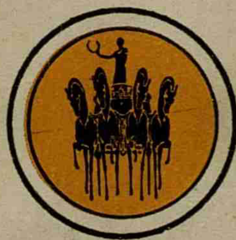
ION PILLAT

PE ARGEȘ IN SUS

Ion Pillat

ION PILLAT

PE ARGEȘ IN SUS

CVLTVRA NAȚIONALĂ

CTITORII

CTITORII

ACOLO unde 'n Argeş se varsă Râul Doamnei
Şi murmură pe ape copilăria mea,
Ca Negru Vodă, care descălecând veneà,
Mi-am ctitorit vieața pe dealurile toamnei.

Prin viile de aur ca banii dintr'o salbă
Pe al colinei mele împodobit pieptar,
Inchis-am fericirea în strâmtul ei hotar
De nuci bogați în umbră, umbrind o casă albă.

Acolo 'n pacea nopții, pe drumuri de podgorii,
Am mers tăcut alături de carele cu boi,
Când neaua lunii ninge pe sălcii în zăvoi,
Când șopotește valea de cântecele morii.

Las altora tot globul terestru ca o minge,
Eu am rămas în paza pridvorului străbun,
Ca să culeg cu ochii livezile de prun
Când alb Negoiul, toamna, de ceruri se atinge...

Şi tot visând la vremea când înfloriră teii,
Pe când îmbracă țara al iernii alb suman,
Să desluşesc cum piere trecutul an cu an
Pe drumuri depărtate sunându-și clopoțeii.

Să stau, pe când afară se stinge orice șoaptă,
Privind cenușa caldă din vatra mea, de-acum —
Și să aud deodată cu 'nfiorare cum
Trosnește amintirea ca o castană coaptă.

F L O R I C A

Bunicei şi copilăriei
mele in memoriam.

ÎNCHINARE

PRIVELIŞTE menită să-mi fie o psaltire,
Intâia mea credinţă şi ultimul meu scut,
Moşie aurită de-amurg şi de-amintire,
Deal albăstrit de lună, de dor şi de trecut.

Florică, înflorită în Maiu ca o mireasă,
Tu, care legi în toamnă un rod de orice ram,
Intinde peste mine un văl de frunză deasă,
Primeşte iar la sânu-ţi copilul ce eram.

Aleea mi-o deschide cu braţele de mamă
Şi să mă culc în casa din deal, la pieptul tău.
Fii pentru mine Sfânta Icoană ce din ramă
Alină lin feciorul risipitor şi rău.

Am rătăcit pe piatra cetăţilor haine
Şi m'am jucat cu anii cum alţii svârlă mingi...
Tu numai, păstrătoare a zilelor mezine,
Mai poţi cu-a lor lumină pierdută să m'atingi.

Fii pentru regăsitul o mânăstire vie
In care amintirea aprinde lumânări,
Şi unde, pe o tâmplă de umbră, reînvie
Ochi cunoscuţi luceferi ieşind din înnoptări...

Nu vezi suind poteca pe dealul din Florica,
Cu ochi de tinereţe şi păr frumos de nea,
Cum trece spre mormântul bunicului, bunica,
Ţinând ca ieri de mână copilăria mea?

N'auzi, atât de-aproape dar parcă 'n altă ţară,
Şi râsul meu sburdalnic şi glasul ei blajin?
Nu simţi sporind dorinţa şi dulce şi amară
De-a revenì mai iute la cel dintâiu cămin?...

Cu ochi de altădată, cu degetul pe buze
— Aşà cum se cuvine în preajmă de mormânt —
Vă voiu urmà, curate şi albe călăuze,
Spre cel mai drag, mai trainic şi sufletesc pământ.

FLORICA

AICI își îngropară bunicii mei, copila,
In loc ferit de-arșiță, de viscol și de vânt.
Colinei închinară iubitul ei mormânt,
Legând de dealul rodnic și numele și-argila,

Și vremea prea fugară și fragedul destin
Al celei ce fusese — abià o zi — Florica...
Azi, de fetița moartă noi nu mai știm nimica;
Dar când acum Florica în soare aprilin,

Etern reînflorește, ceva în piept mă doare,
Privind cum prinde raza cu fermecatu-i fir
O fașă de bobocul plăpând de trandafir,
Și-un zâmbet de lumină de fiecare floare.

Un zâmbet ce odată trăià pe buza ei...
Și mă 'nfior la gândul păgân și la credința
Că trebuie naturii să-ți altoești ființa —
Pământul să palpite ca inima, de vrei.

VÂRFUL DEALULUI

CU-o singură sforțare 'ncordând vânjosu-i umăr
— Un uriaș urcându-și poverile ce-l strâng —
Pletosul deal, din vale suì cu vii și crâng
Ca să-și revadă țara cu sate fără număr,

Cu casele: mioare și turlele: păstori,
Ce-au coborît pe verdea câmpie argeșană,
Cu drumul ce 'nsoțește înceata caravană
De sălcii plângătoare și plopi pribegitori;

Ținutul unde seara din lunci și din zăvoaie,
Ca și argintul sprinten, viu apele sclipesc,
Și unde clarul cântec de clopot creștinesc
Apropie colina de-a cerului văpaie.

O, vârf de deal! O, capăt liniștitor de drum!
Opresc aicea pasul și îmi desleg privirea,
Când prin amurg se 'nalță, visând nemărginirea,
Din fiecare casă un crin înalt de fum.

ÎN VIE

TOT mai miroase viea a tămâios şi coarnă,
Mustos a piersici coapte şi crud a foi de nuc...
Vezi, din zăvoiu sitarii spre alte veri se duc;
Ce vrea cu mine toamna, pe dealuri de mă 'ntoarnă?

Nu e amurgul încă, dar ziua e pe rod
Şi soarele de aur dă 'n pârg ca o gutuie.
Acum — omidă neagră — spre poama lui se suie
Târîş, un tren de marfă pe-al Argeşului pod.

Cu galben şi cu roşu îşi coase codrul iia.
Prin foi lumina sboară ca viespi de chihlibar.
O ghionoae toacă într'un agud, şi rar
Ca un ecou al toamnei răspunde tocălia...

S'a dus... şi iarăş sună... şi tace... Dar aud
— Ecou ce adormise şi-a tresărit deodată —
In inimă cum prinde o toacă 'ncet să bată
Lovind în amintire ca pasărea 'n agud.

CASTANUL CEL MARE

SE sbate Strâmbă-lemne cumplit în pomul sdravăn
Cu brațe noduroase și cu atletic trunchiu
Ințelenit în vie, deși pân' la genunchiu
I s'a urcat cu 'ncetul pământul gras și reavăn.

Dar toamna, sub rodire încununat cu spini,
Şi 'n noapte plin de pace, de păsări și de stele,
Ca grindina sloboade castanele lui grele
Şi 'nseninat, primește a cerului lumini.

Castanul între struguri și-a înțeles menirea:
Ce-am căutat pe drumuri, găsește stând pe loc,
Şi, adâncind pământul aceluiaș noroc,
Cu zeci de ramuri ține în brațe fericirea.

Mă simt, Florică, 'n preajmă-i atâta de sărac!
De ce nu poate pasu-mi să prindă rădăcină?
Şi să rămân al viei ca pomul pe colină,
Şi să mă strâng de tine ca vița de arac...

CIREȘUL

VOIU înhămà măgarul, ca 'n vremi, la cărioară:
El ce privește toate cu ochi de înțelept —
Și voiu urmà poteca de mult, suișul drept
Prin viea verde 'n tactul copitei ce-o măsoară.

Și luând prăjina lungă și coșul împletit,
O fată 'n vâlnic roșu va merge înainte.
Am să opresc măgarul din mersul lui cuminte
Sub un cireș, de roade și de ani mulți boltit.

Cireșul va fi roșu ca și 'n copilărie,
Cireșile pe ramuri vor atârnà cercei,
Cu brațe goale, fata va prinde 'n șorțul ei,
La fiece prăjină, o sută și o mie.

Și când, târziu, lungi umbre se vor culcà pe lunci,
Când gol va fi cireșul iar cerul plin de stele,
Bunicei i-ași aduce acasă coșuri grele...

De-ași mai aveà bunică și sufletul de-atunci!

SPRE IZVORANI

LAS povârnişul viei să cadă 'n praf de soare,
Şi 'ntr'un tunel de frunze umbrite, brusc pătrund.
Atât de dreaptă fuge cărarea până 'n fund
Că văd, ca prin ochianul întors de-o vrăjitoare,

Căsuţele răsleţe din satul Izvorani
— Mici capre căţărate pe-o râpă de lumină,
Prin nuci proptiţi ca 'n bâtă în strâmba lor tulpină,
Sub sarică frunzoasă de gârboviţi ciobani —

Şi — arătări din ţară în stampe japoneze —
Ca o furnică neagră ce 'mpinge albu-i ou,
O fată cum zoreşte, greu de urnit, un bou
Nemaiputând pe coastă cireada s'o urmeze,

Pe când din zarea serii ca namile, cu rost
Răsar, rănind amurgul ceresc cu cornul frunţii,
Pe rând: albaştri, vineţi, de aur-verde — munţii
Păzind de-acolo basmul copilului ce-am fost.

PĂDUREA DIN VALEA MARE

O simţi deodată toată, cu o cutremurare,
Cum stăpâneşte peste micimea ta de om,
Cu mii de trunchiuri albe şi cu un singur dom
Fremătător—pădurea de fagi din Valea Mare.

Aicea omenirea te lasă pic cu pic:
Incepi de traiu-ţi silnic şi strâmt să te desfereci,
Inveţi, uimit, să intri în codri ca 'n biserici,
Şi că mai sfânt pe lume nu poate fi nimic

Decât această pace în razele 'nserării,
Când se târăsc, alături de netede tulpini,
Din arborii aevea alţi arbori mai senini,
Sub frunzele cu glasul dumnezeesc al mării,

Şi când, legându-ţi paşii de cale, te-ai oprit
Sub fagii 'nalţi, în templul adevărat al firii,
Ca un bolnav de suflet redat tămăduirii,
La jghiabul care curge cu şipot potolit.

CUCUL DIN VALEA POPII

IN zori, ca poterașii, din văi, șirag ies plopii.
Ascult, dela răscruce, cu suflet de haiduc
Cum cucu 'n codru verde mă chiamă să mă duc
S'opresc la drumul mare norocu 'n Valea Popii.

Pe flori, ca pe-o velință, stau dela cântători,
Pândind cu ochii lacomi din răsăritul rumen
Cum soarele sosește rotund ca un egumen
Şi numără pe ceruri mătănii de cocori.

Pe când în calea-i lungă se roagă la toți sfinții,
Eu îl desbrac de raze sub frasin și anin.
In luminosul cântec de cuc, mă însenin
Pe valea 'ntineririi și a făgăduinții.

Dar cucul, pană sură, nu s'a 'ndurat să stea.
— Cù-cu! acì în vale... Cù-cu! sub dealuri sboară...
— Cù-cu! și iar îmi scapă în zări o primăvară...
— Cù-cu! și mai departe, copilăria mea...

LA ZĂVOIU

MĂ 'ntorc la tine, Argeş, o, râu de-odinioară,
Pe drumul de fâneţe ce fuge printre clăi,
Dar unde mai sunt astăzi, să ţie-aceleaşi căi,
Tustrei copiii veseli, de-atunci, din cărioară?

Şi unde-i scăldătoarea în care ca un vrac,
— Zăvoiu cu păr de sălcii şi ochi de apă vie —
Schimbai nisipu 'n aur, cu varga de magie
A razei pogorâte pe cerul porumbac.

De două ori acelaş nu m'oiu scăldà în ape,
Căci zilele de-avalma cu valul tău se scurg,
Şi vacile bălţate de soare în amurg
Nu beau acelaş Argeş când vin să se adape.

In cipciit, în clipot şi 'n şopot ne'ncetat,
Alt râu, din clipă 'n clipă te-a zămislit izvorul,
Nebănuit ca dânsul mă naşte viitorul —
Dar tu te chemi tot: Argeş, eu tot: Ion Pillat.

ÎN LUNCĂ

TU, care treci cu carul sub dealul din podgorii
Ducând la câmp șindrilă sau sus la munte grâu,
Te-abate 'n lunca veche și mână pân' la râu.
Amurgu 'n văi se lasă cu cârduri de prigorii,

Cu-apusul luna albă căzù în heleșteu:
Pe floarea-i ca pe-un nufăr se-așează brotăceii,
Și cântecul lor straniu, prin umbrele aleii,
Cu zile descântate m'ar urmărì mereu

De n'ar începe-acuma ca 'n amintiri să sune
Lung clopotele 'ncete ce vin dela zăvoiu,
Dar vacile în noaptea albastrului trifoi
Treptat se depărtează prin vis și prin pășune...

Oprește-mă la Argeș, pe plaja care-o știu,
Să-i țin în mâini nisipul, în cupe efemere,
Și să visez — cum fuge prin degete și piere —
Trecutul și talanga și soarele târziu.

IN PARCUL GOLEŞTILOR

AM aşteptat amurgul ca zările să fie
Altare largi suflate în aur preacurat,
Iar sălciile, care pe drum au tremurat,
In spre Goleşti, să 'nşire albastra lor stafie.

Am stat bătând la poartă prelung — şi s'a deschis:
Şi iată casa 'n iederi şi parcul în paragini,
Şi iată-mă ca unul ce-ar răsfoì imagini
Dintr'o călătorie pe jumătate vis.

Aleele — e toamnă — duc toate către moarte.
Răzoarele se 'nneacă în bozii şi 'n urzici...
Şi, inimă 'ncărcată de amintiri, îmi zici :
Va trebuì odată Florica ta să poarte

In ea pustietatea de care mai boleşti...

Dar m'am oprit cu mâna sfios la pălărie,
Căci m'ajungeau lungite de-amurg pe bălărie,
Mari, umbrele 'nfrăţite a fraţilor Goleşti.

LUMINA, IARNA

A nins. In soare codrul cu trunchiuri de cărbune
Intinde umbre-albastre pe proaspătul omăt
Şi mă visez la geamuri cu anii îndărăt:
Văd dealul alb, târlia şi vremurile bune.

Ies, scârţâie zăpada ca ieri sub pasul meu,
Şi atârnând marame subţiri de promoroacă
De ramurile joase, lumina goală joacă
Azi numai pentru mine şi pentru Dumnezeu.

Apoi îşi dă pe spate tot părul de beteală,
Şi sare învârtindu-şi al razelor hanger,
Şi unde talpa-i roză atinge albul ger
Fulgerător scânteie pe nea câte-o petală.

Crra... trece pe sub soare vâslind, întâiul corb —
A stat din joc lumina, pe brânci se face mică...
Crra... stolu 'ntreg--şi 'n umbră rămân privind cu frică
Trei picături de sânge pe-o ramură de sorb.

BISERICA LUI HORIA

MAI stai visând la munții, ce șoimi și aur poartă?
Pe vale Arieșul șoptind îl mai auzi?
Pribeagă lângă Argeș, vădană printre duzi,
Biserică pustie și fără brazi la poartă.

Cioplită din puterea molidului și din
Credința strămoșească legată 'n bârna dură,
Ce meșter vechiu, de țară, cu greaua lui secură
Ți-a hotărît altarul lui Horia, destin.

In jurul tău cresc duzii cu fragedă verdeață
Și iarba crudă 'ntinde la soare plase verzi
Să prindă rândunele de umbră. Tu îți pierzi
Deasupra lor, în frunze, clopotnița 'ndrăzneață.

Pe Moții tăi zadarnic îi mai aștepți! — și nici
Un preot nu'ți mai cântă, bătrân, din psaltichie...
Dar azi, cu primăvara, cerească și pustie,
Slujești botez la granguri, și nuntă la furnici.

CĂSUȚA DIN COPAC

SE leagănă și astăzi, când vântul suflă 'n frunză,
Sus pe stejar 'nălțată căsuța din copac.
Cu gazda mea bătrână ce bine mă împac!
Ii duc bolnavu-mi suflet, de oameni să-l ascunză,

Un suflet ce să uite trecutul nu putù,
Și care jalnic bate mereu la altă poartă,
Un suflet ce iubirea nehotărît își poartă
Din loc în loc, zadarnic... O, vindecă-mi-l tu!

Tu, sora cea mai bună cu aripa și ramul,
Primește-l la fereastra de cer cu ciocârlii.
Tu, nelegată încă prin grele temelii
De țarina prăfoasă, dă-i să-și serbeze hramul:

Pădurea și văzduhul și vântul, la un loc —
Și ruptă din pârjolul apusului de soare,
Făcând din creangă 'n creangă, viu, flacăra-i să sboare:
O veveriță roșie cu coada ei de foc.

CASA DIN DEAL

PRIN ochelari de geamuri privià cu ochi de lampă
Ca o bunică bună la nepoțelul mic.
Pe-atunci știam că-i vie; azi nu mai știu nimic:
Apăs cu nepăsare de om pe-a ușii clampă.

Sub coperișul, care îi sta ca un bonet,
Glicina ei pe tâmple cădeà ca o șuviță.
Și, mirosind a floare de tei, a lămâiță,
A cantalup, a lissă de chitră, a șerbet,

In fiece odaie desvăluiam cu frică
Alt gând din al ei suflet curat și românesc...
Ce nu-mi cuprinde mintea, deși îmbătrânesc,
Pe-atunci trăia în voie în inima mea mică.

Pendulele bătrâne mai bat acelaș ceas,
Prelung, ca o dojană, în liniștea sonoră,
Dar timpul intră 'n casă trântindu-i altă oră,
Și inima i-o sparge, tic-tac, sub al meu pas!

CĂMARA DE FRUCTE

DESCHID cu teamă ușa cămării dealtădată
Cu cheia ruginie a raiului oprit,
Trezind în taina mare a poamelor, smerit,
Mireasma și răcoarea și umbra lor uitată.

Mă prinde amintirea în vânătul ei fum,
Prin care cresc pe poliți și rafturi ca pe ruguri,
Arzând în umbră, piersici de jar și-albaștrii struguri
Și pere de-aur roșu cu flacări de parfum.

Șovăitor ca robul ce calcă o comoară
Din basmul cu o mie și una nopți — mă 'nchin:
Vad pepeni verzi — smaragde cu miezul de rubin —
Și tămâioșii galbeni ca soarele de vară.

Se-aprind fantasmagoric caise și gutui:
Trandafirii lampioane și lămpi de aur verde...
Dar părăsind cămara ce mințile îmi pierde,
Tot rodul vrăjitoarei cu lacăt îl încui.

ODAIA BUNICULUI

NU s'a clintit nimica şi recunosc iatacul
Bunicului pe care, viu, nu l-am cunoscut.
Rămase patu-i simplu şi azi nedesfăcut,
Şi ceasul lui pe masă şi-a mai păstrat tic-tacul.

Văd rochia bunicei cu şal şi malakov,
Văd uniforma veche de «ofiţir» la modă
Pe când erà el Junker—de mult—sub Ghica Vodă
Când mai mergeau boierii în butcă la Braşov.

Şi lângă băţu-i rustic, tăiat în lemn de vie,
Văd putina lui unde lua băi de foi de nuc.
A scârţâit o uşă... un pas... şi-aştept năuc
Să intre-acî bunicul dus numai până 'n vie...

Un ronţăit de şoarec sau ceasul mă trezì?
Ecou îşi fac, în taină, ca rimele poemii...
Şi ceasul vechiu tot bate, tic-tic, la poarta vremii,
Şi şoricelul roade trecutul zi cu zi.

C A P E L A

DE ce te-au dus, bunico, într'o chilie rece
Şi te-au lăsat cu toţii sub lespezi de cavou,
Când lunca e un cântec şi dealul un ecou
Crescând mereu pe vreme ce primăvara trece,

Când gâza cea mai mică din soare ia un strop
Şi când lumina calcă prin aurite ganguri
In crângul plin de cintezi, de mierle şi de granguri?...
Te-aşteaptă iasomia şi-albastrul heliotrop;

Albi, trandafirii 'n floare întreabă toţi de tine.
De ce nu vii ca 'n vremuri cu secatoru 'n mâni?
Grădina te doreşte de-atâtea săptămâni!
Dar nu mai vii...chiar ziua s'a stins...şi noaptea vine.

O pulbere de lună albeşte pe livezi —
Şi iar se face iarnă ca 'n ziua îngropării:
Florica ta se pierde în umbrele uitării,
Capela ta rămâne pe dealuri de zăpezi.

STRĂINUL

PE bancă, sub castanul din vie, te așează,
Străine, ce venit-ai privelіștea s'o vezi —
Florica e sub tine, cu casă, parc, livezi,
Și peste drumul mare: zăvoiul... Inserează.

Câmpia e albastră și 'n zare norii ard;
Sclipește Râul Doamnei în spre apus, o clipă...
Un taur muge; puțul cu lanț și roată, țipă;
Și vrrr... un sbor de grauri sbucnește dintr'un gard...

Te-apleci mirat, străine, pe-amurg ca pe o ramà
Ce-ar străluci din umbra muzeului pustiu,
Și crezi, pornind aiurea rănit de-un dor târziu,
Că asta e Florica...
Dar n'ai zărit, ia seamă,

Pe-albastra depărtare a luncii de demult,
Trecutul meu ce arde sclipind în Râul Doamnei —
N'ai auzit, deodată rupând tăcerea toamnei,
Vrrr... timpu'n sbor, pe care cutremurat l-ascult.

ADIO LA FLORICA

ACUM trăsura trage la scara amintirii
Şi de plecare sună în curte zurgălăi.
Acum, din mine, ceasul temut al despărţirii
Şi-întinde umbra sură stăpânitor pe văi.

Pocneşte biciul: casa se dă în làturi, piere;
Intregul deal coboară — şi iată-ne pe drum.
Amurgul ne petrece cu razele-i de miere,
Tămâia înserărıi înalţă-albastru fum.

O, surugiu, opreşte! Stai locului, trăsură!
Prin plute seculare să văd cu ochiul plâns,
Sporind pe ceruri, dealul în flori ca o răsură,
Ce 'n poala lui lumina trecutului a strâns.

Infrânǎ-ţi caii 'n spumă, o clipă, să văd încă
Mormântul şi Capela şi viea cu castani:
Privelişte, rămasă aceeaş ca o stâncă
Domnind pe risipirea atâtor zeci de ani.

Din Valea Popii, cucul mă strigă pe-a sa limbă...
Şi Argeşul şopteşte: De ce ne părăseşti?
De ce îţi schimbi căminul, nimic când nu se schimbă
Din deal dela Florica la parcul din Goleşti...

— Rămâi la noi! un clopot din Izvorani mai plânge,
Şi tot aud în urmă: la noi — la noi — la noi...
Opreşte-ţi telegarii cu nările în sânge,
O, surugiu, năprasnic gonind ca un strigoi.

Ba nu. Dă bici mai bine şi drumului îi lasă!
Nu-mi părăsesc căminul, în suflet când îl duc...
Imi voiu zidì 'n oraşe întâmplătoare casă, —
Dar de averi, de lume şi de huliri uituc,

Ca Argeşul să-şi mâie murmurătoare ape,
In crângul de-altădată iar cucul să-l ascult,
Pe ochii mei lăsa-voiu să cadă grele pleoape —
Şi voiu găsì în mine Florica de demult.

AMINTIRI

JUCĂRII

Ce mă îndeamnă 'n seara tihnită de Crăciun,
Să iau în mână lampa, să dau în lături ușa?
In fața mea stă calul de lemn și stă păpușa
Cu suflet de tărâțe, nevinovat și bun,

Stă micul tren mecanic în gara lui prea mică,
Un câmp de luptă, masa soldaților de plumb,
Și galbene ghiulele de boabe de porumb,
Stricând orânduiala oștirii fără frică,

Și tot închis de-atuncea albumul de imagini,
Ce deschisese țara de fantasmagorii.
Azi chipurile șterse sunt numai mărturii,
Că ochiul nu revede la fel aceleași pagini.

Căci unde-i trenul fulger pentru 'nconjurul lumii?
Armatele pornite spre stăpânirea ei?
Păpușile sfioase în rochii de femei,
Primindu-ne iubirea sau îndrăzneala glumii?

Cu primul dor de ducă ce 'n mine izvorît-a,
Azi unde-i calul Vinteș să sufle foc pe nări?
Aceste biete lucruri, ce fură îmbătări,
Să fie mai reale când moarte-s într'atâta!...

In faţă am doar calul de lemn, am doar păpuşa
Cu suflet de tărâţe, nevinovat şi bun...
Şi mă gândesc în seara pioasă de Crăciun,
In care 'mbătrânirea şi-a strecurat cenuşa,

Că va sosì şi ziua când fără ochi şi mână
Voiu revenì — de ce nu? — în vechiul meu iatac,
Spre a simţì cu milă cum toate se prefac
In jucării menite străine să-mi rămână.

Ca 'ntotdeauna sta-vor: şi tocul şi caietul
Şi fila încărcată cu colb de poezii.
Intr'un pahar mixandre uitate-or putrezì,
Şi cucul din ceasornic îşi va urmà tabietul.

Şi versurile mele îmi vor cerşì oprirea.
O, strofele pe care, ani lungi, ca un zaraf
Le-am strâns cu sârg în suflet, le-am cântărit în vraf,
Gândind cu vorbe de-aur să cumpăr nemurirea.

Dar sfintele silabe cu rimă şi cesură,
Ce-mi sunt acuma: cântec, icoană şi parfum,
Nu vor pătrunde până în visul meu postum
Descătuşat din steiul de pământească sgură.

Voiu recunoaşte totuşi pe poliţa unică:
«Poeme» de-Eminescu, «Flori Sacre», «Amăgiri»...

Şi fata mlădioasă cu coapsele subţiri,
Ce'n patu-mi doarme goală, în ghem ca o pisică.

Le-oiu recunoaşte toate, nepricepând nimic
Din câte astăzi omul cel nou, iubeşte 'n ele,
Şi le-oiu privì cu-aceeaş mirare ca pe-acele
Relicve moştenite dela copilul mic.

COPIL DE-ODINIOARĂ

PRIN iarnă din cămara zăvorită
Se furişează cald miros de mere,
Readucând în vremea viscolită
A toamnelor trecuta mângâiere,
Când sufletul împovărat venise,
Cu târna lui de poame şi de vise,
In casa amintirilor închise.

Şi 'n inimi amorţite de-a lor strajă,
Străbat adânc, îmbălsămând gândirea,
Cu seva lor fierbând din nou sub coajă,
Copilărescul dor şi amăgirea...
Şi 'n inimi, viu ca şi întâia oară,
Te scoli din somn, tu, cel de-odinioară,
Din somnul tău, copil de-odinioară...

S E P T E M V R I E

IN zare cine 'nscrie al berzelor triunghiu?
In inimi cine 'nfige trecutul ca un junghiu?

Vezi Toamna şi-Amintirea—surorile divine—
Când una ne soseşte şi cealaltă revine.

Zadarnic cred că vremea cu anii a crescut:
In fiecare toamnă reintru în trecut.

Copilăria-mi toată dă busna la uluci,
Când stă la poartă coşul cu struguri şi cu nuci.

SEPTEMVRIE

O foaie se desprinde din crâng și calendar:
De-un an o așteptase Septemvrie ca dar.

Tot ce legat fusese, de-acuma o sà sboare.
Lumina e mai caldă, deșì e mai răcoare.

Colorile învie pe moartea frunzăturii,
Dând farmecu 'nfloririi declinului naturii.

Și tremurând în vântul ce-o smulge și-o ridică,
O pasăre de aur e frunza cea mai mică.

SEPTEMVRIE

DIN bulgărì vin care cu vinete și verze.
Se-afundă 'n zări, departe, un unghiu obtuz de berze.

Am întâlnit o fată cu tufănele 'n brațe.
Un vânător la iazuri a tras cu pușca 'n rațe.

Aud prin porumbiște chelălăind ogarul.
Lovește rar și ritmic butoiul gol, dogarul.

Azi n'a lăsat postașul ziarele din târg;
Dar mere poleite ca 'n basme dau în pârg.

Pe semne 'n coșul nopții vrea soarele să cadă,
Căci zilele de-o vreme au început să scadă.

La lampă, și când ziua cu totul s'o umbrì,
Voiu recitì «Pasteluri» de V. Alecsandri.

CINA CEA DE TAINĂ

PRIN ulmii de sub vie, pe deal, mai ştii tu casa
Ce-albeşte ca şi oul în cuib sfios de foi?
Mai ştii tu cerul serii cu feţe ca mătasa
Şi clopotul cirezii venind dela zăvoi...

Iţi mai aduci aminte pridvorul prins de viţă,
Şi cina cea de taină, tacâm lângă tacâm,
Şi masa presărată cu flori de lămâiţă,
Şi carele spre noapte gemând pe caldarâm...

Şi cum stăteam alături, noi doi cu fericirea,
— Doar greerii ţinându-i isonu 'n depărtări —
Şi noaptea câmpenească albastră ca iubirea
Şi vorbele 'ngânate mai dulci ca sărutări...

Intâia stea prin frunze creşteà tremurătoare
Când licuriciu 'n umbră trecù rătăcitor...
Prin ulmii de sub vie, mai ştii tu casa oare
Şi umbra ca un suflet, şi steaua ca un dor!...

TOAMNĂ

AU vuit prelung ca vântul pasările migratoare
Peste casa părintească unde ieri m'am regăsit
Singur cu lumina, galben gând hoinar venit din soare,
In odaia de-altădată să-mi ureze bun sosit.

Toamnă, iată-ne 'mpreună, gospodină ce porți cheea
Ruginită ca o frunză, a trecutului meu mort.
Toamnă, iată-ne alături, noi cu visul, pe aleea
Nucilor ce ancorează pentru iarnă 'n al tău port.

Precum seara, pe câmpie când fâșii se prinde ceața,
Tot auzi sunând vecernii și nu știi de unde vin,
Sub frunzarele rărite amintirea chiamă vieața,
Dar trecutul îi răspunde: clopot grav și în declin.

Zile albe, zile negre... ce străine, ce departe,
Buclele în care dorul meu de cer l-am îngropat...
Toamnă, lasă-mă să mângâiu părul tău de frunze moarte,
Părul tău de aur roșu și din soare întrupat.

IN CRAMĂ

PESTE miriști lung răsună chiote de vânători...
Să intrăm în crama veche...Printre buți înalte-ascultă!
Cum în pivnițe boltite, zăvorit cu grijă multă,
Numai vinul nou mai cântă spumegând prin zăcători.

Au tăcut sub neaua vremii ale patimilor goarne,
Dar ne fierbe încă 'n inimi al dorințelor pelin...
S'așteptăm să se prefacă mustul fără preț în vin
Și cotnarul amintirii în pahare să ne toarne.

ACI SOSI PE VREMURI

LA casa amintirii cu-obloane şi pridvor,
Păienjeni zăbreliră şi poartă şi zăvor.

Iar hornul nu mai trage alene din ciubuc
De când luptară 'n codru şi poteri şi haiduc.

In drumul lor spre zare îmbătrâniră plopii.
Acì sosì pe vremuri bunica-mi Calyopi.

Nerăbdător bunicul pândise dela scară
Berlina legănată prin lanuri de secară.

Pe-atunci nu erau trenuri ca azi, şi din berlină
Sărì, subţire-o fată în largă crinolină.

Privind cu ea sub lună câmpia ca un lac,
Bunicul meu de sigur i-a recitat «Le Lac».

Iar când deasupra casei ca umbre berze cad,
Ii spuse «Sburătorul» de-un tânăr Eliad.

Ea-l ascultà tăcută, cu ochi de peruzeà...
Şi totul ce romantic ca 'n basme se urzeà.

Şi cum şedeau... departe un clopot a sunat,
De nuntă sau de moarte, în turnul vechiu din sat.

Dar ei, în clipa asta, simţeau că-o să rămână...

De mult e mort bunicul, bunica e bătrână...

Ce straniu lucru: vremea! — Deodată pe perete
Te vezi aevea numai în ştersele portrete.

Te recunoşti în ele, dar nu şi 'n faţa ta,
Căci trupul tău te uită, dar tu nu-l poţi uità...

Ca ieri sosì bunica... şi vii acuma tu:
Pe urmele berlinei trăsura ta stătù.

Acelaş drum te-aduse prin lanul de secară.
Ca dânsa tragi, în dreptul pridvorului, la scară.

Subţire, calci nisipul pe care ea sărì.
Cu berzele într'ânsul amurgul se oprì...

Şi m'ai găsit, zâmbindu-mi, aproape pueril,
Când ţi-am şoptit poeme subtile de Merrill.

Iar când în noapte câmpul fu lac întins sub lună
Şi-am spus «Balada Lunei» de Horia Furtună,

M'ai ascultat pe gânduri, cu ochi de ametist,
Şi ți-am părut romantic şi poate simbolist.

Şi cum şedeam... departe un clopot a sunat
— Acelaş clopot poate — în turnul vechiu din sat...

De nuntă sau de moarte, în turnul vechiu din sat.

A C U A R E L Ă

ACUARELĂ

NU cuvintele purtate ca arginții
Ce-au trecut din mână 'n mână pe tejghele,
Ar putea să mi te chieme 'n ochii minții,
Râu muntean, cu limpezimi de acuarele.

Cum să dau cu slove negre și tocite,
Jocul fraged: numai apă, numai soare,
Și frunzișul: spumă verde pe răchite,
Și lumina: aur sprinten sub picioare;

Naltul cer primăvăratic care mână
Sus la munte, pe ulmet și pe ariniști,
Norii albi și le adapă turma până
Vine seara cu-ale umbrelor neliniști;

Ridicându-se în noapte: vajnic taur,
Dealul care paște cer de stânjenei;
Și svâcnindu-și bobul mic spre cloșca de-aur,
Stelele svârlite 'n zare — pumn de mei;

Casele cu prispă scundă, stând pe labe,
Suri zăvozi legați de drumurile-funii;
Toate morile 'n genunchi ca niște babe
Ce albesc pe prundul gârlei pânza lunei...

Cât aşi vrea să uit de tot abecedarul,
Din tăceri să pot urzi păienjenişuri
Să prind stele licărind pe 'ntreg hotarul
Apelor încremenite 'n luminişuri.

Şi, în zori, în vorba-mi nouă să pătrunză:
Ceru 'n aripi care cântă arăturii,
Glasul apei, tactul morii, vântu 'n frunză,
Cucul, ritmic, ca şi inima pădurii.

———

M I O R C A N I

SEARĂ LA MIORCANI

VINO'n satul alb, coboară să vedem ca de pe plajă
Cum, lățindu-și unduirea, urcă unduind pământul,
Largul ocean pacific ce-și încremenì avântul.
Suflete, privește bine și de-acuma ține strajă,
Căci se lasă înserarea și ne bate 'n față vântul.

Ritmic, lanuri nesfârșite mișcând valul lor de spice.
Il pornesc din capul zării ca să-l frângă 'n cap de sat;
Il izbesc de-un dig de cridă, îndârjit și îndesat;
Il resfiră printre case, ce se 'ncearcă să-l despice,
Și 'n ogrăzi îmbălărite, străbătând, l-au revărsat.

Ca un far de piatră, turnul, dârz, biserica-și ridică.
Clopotul de seară-i paznic veșnic trist și veșnic treaz...
O cireadă răslețită la pășune pe islaz,
Pare-un stol de pasări albe ce se lasă fără frică
In furtuni, pe pieptul verde al înaltului talaz.

De praf alb umflându-și pânza pe albastrul depărtării,
Navighează șarabane: repezi luntri de pescar,
Și în urmă fuge drumul, ca o pârtie de var
Peste valuri, spre coșare potmolite 'n largul țării
Ca vapoare părăsite de demult de marinar.

Și păreați în miezul serii, ce conturul vă 'nnecase,
Voi, înalte ierbi cosite, voi, sulfine mici, și voi,

Flori de câmp neadunate și culcate în trifoi:
Alge verzi și anemone palide și lungi sargase,
Inșirate pe nisipuri de-al refluxului șivoi.

Dar țărani cu grebla 'n mână, adunară goemonul,
Lâng'o mare de fânețe, pe un țărm închipuit.
Și un clopot, de departe, de vecernii a vuit,
Și din port în port plutește și se înmulțește svonul,
Și treptat, din undă 'n undă, cântecul s'a mântuit.

Se 'nnoptează... și câmpia își îneacă oceanul...
Suflete, ce 'n scoica nopții ești bolnavul mărgărit,
Pentru pământene drumuri orice suflet e oprit,
Dar privește cu nesațiu, de odată, la limanul
Oceanului ce-acuma transparența și-a mărit.

Fără valuri, fără maluri și cu luciu de fosfor,
Peste tine își boltește limpezimea ideală
Marea cea adevărată, nălucită și reală,
Unde trupul nu mai este visurilor necrofor,
Unde inima nu minte, unde dorul nu înșeală.

Liniște desăvârșită... Cu lumina ei verzuie
Pâlpâie în farul umbrei, pe un țărm divin, o stea,
Și desfășurându-și pânza, norul nemaivrând să stea,
In chip falnic de galeră spre tării încet se suie...
Dar galera se scufundă și rămâne numai ea.

Suflete, te pregătește, vântul serii bate încă...
Ce corăbii ne vor duce, vis și trup, la Dumnezeu?
Clopotul de seară sună de plecare și mereu
Faruri noui se-aprind în stele pe un țărm de crez și stâncă,
Pe un țărm la care poate n'o s'ajungi nici tu, nici eu.

B Ă T R Â N I I

AȘTEPTÂNDU-I

PĂDUREA arde 'n toamnă cu flacări vegetale...
Și plopii până 'n ceruri ca facle rituale,
Și ulmii lui Virgiliu, eminescanii tei,
Cireșii — roșii focuri cu foile scântei —
Dela vânjosul carpen la frageda ferigă,
Pe limba frunzei sale în fața noastră strigă
Durerea anuală și grea de-a veștejì.

Vă înțeleg eu singur, aprinse elegii,
Colori sfâșietoare ca note muzicale,
Și inima-mi se strânge pe pietruita cale
Din viea de pe dealuri la casa dela cramă,
La sunetul dramatic al frunzelor de-aramă.
Aud cum suflă 'n luptă, trufaș, din tibicină
Stejarii, legionarii cu coiful de rugină,
Cum fagii, albii Cimbri cu păr însângerat,
Inalță 'n agonie peanul lor curat.
Vâjâitor vibrează un vuet viu de coarde:
E vaetul de ducă al galbenelor hoarde,
Și frasinii, arinii, alunii și gorunii
In vânt își lasă coama să fâlfâie ca Hunii...
Iar plute cu frunzișuri argintuite par
Că 'n fiecare frunză ascund un strop lunar:
Un clopoțel ce sună, slab clinchet de cleștare,
Trezindu-ne în suflet nocturna tremurare,
Melancolia vagă a nopților de vară...

Alăturea mesteceni subţiri se profilară,
Svelţi căluşari ce 'n raze ţesute mai revin
Cu zurgălăi de aur şi în cămăşi de in...

Dar drumul brusc coteşte: în ochii mei câmpia
Cu petici de-arătură şi-îmbracă sărăcia —
Văd Argeşu 'n zăvoaie, cu case mici Piteşti.
O, deal dela Florica, în toamnă, drag îmi eşti,
Când, fumuriu, Brumarul îşi lasă 'n văi tămâie,
Când, scorburoşi, cu foaia lor lucie-lămâie,
Stau la răspântii nucii cu trunchiul centenar
Păzind butuci de viţă şi rod de chihlibar —
Când văd din deal, sub mine, albind pe sub trei plute,
Prietenoasa casă a zilelor trecute,
Cu straşina ei lată, cu plopul ce nu ştie
Că, de aici, e-o pană pe-un vârf de pălărie...
Privelişte totală, pe amintiri te razimi —
Te-ai copt încet în suflet ca miezul unei azimi,
De când privì copilul la tine 'ntâia oară.

Şi pas cu pas şi drumul şi seara se coboară...

Şi iată că pe dealul copilăriei mele
Trecutul ancorează cu-albastrele-i vintrele...
In inima vrăjită şi-înfinge vechiul ghimp:
Privirea mea din spaţiu alunecă în timp,
Şi, străbătând prin lucruri ca printr'un clar cleştar
Lărgind cu vremea toată al clipei strâmt hotar,
Imbracă ce atinge cu stranii prelungiri...

Şi nu ştiu, văd cu ochii sau văd în amintiri,
M'am îmbătat cu vise sau cu seminți de mac,
Pe drumuri cunoscute de rătăcesc buimac.

Sub pasu-mi, somnoroase, ca potârnichi iau sborul,
Din ierburi, zile moarte zărindu-şi viitorul.
Eu stau, pândind cu teamă, zorit şi nedibaci,
Cu sufletu 'n ochire şi-un deget pe trăgaci:
Ah! una după alta se 'nalță 'n vânt şi sboară...

Şi pas cu pas şi vântul şi noaptea se coboară.

In liniştea odăiei tot mai visez la lampă:
Pădure, deal şi vie s'au şters ca 'ntr'o estampă,
Dar ochiul meu lăuntric de magică lanternă
Le dărueşte vieața în forma ei eternă...
Şi beată de coloarea frunzişului barbar,
Când, inimă, descoperi al versului ierbar —
Simțind doar foi uscate, te miri şi te fereşti...

DOSOFTEI MITROPOLITUL

AFARĂ luna plină brumează pe ferești...
Din ce stihii venită pe-a stelelor potecă
Să-mi scotocească până și în bibliotecă?...
Cercetătoare lună, cu mâna ta de var
Ștergi, pe furiș, pe rafturi un prăfuit slovar.
Domneasca întărire, pecetea nu-ți pun stavili:
Pe zapise aluneci, pe condici și pe pravili,
Te vâri prin Letopiseți, pătrunzi în Uricari.
In legături de piele și lemn mâncat de cari,
Stă vorba ce deschise al cerului hotar:
Te razimi de-o Cazanie sau de-un Penticostar.
De tine dăruite cu argintate muchii,
Străfulgeră din umbră un univers de buchii.
O, lună, nu le-atinge și lasă-le să doarmă:
Intorci o foaie numai — și-un veac uitat se darmă;
Abià desmierzi o filă — și-un suflet îl răscoli,
Ce odihnià în tihnă prin galbenele coli,
Păstrat ca micșuneaua din dragoste culeasă.
Din fiecare carte un mort va da să iasă
Cu gândul lui de-atuncea și haina lui de ieri.

Dar lunei cărturare zadarnic e să-i ceri
Să-și curme dorul slovei și setea de cetire.
Apleacă fruntea albă pe vechea mea Psaltire,
Urmându-i stihuirea c'un deget diafan;
Scandează versul tainic în ritmul unui an

Şi veac de veac se 'ncheagă pe pagini...
Cine oare
— O simt — şi-ascunde, vie, privirea arzătoare?
Ce suflet de pe vremuri a revenit stingher?
Ce umbră se 'ntrupează în umbra din ungher?
Din razele de lună au scăpărat scântei:
Patriarhal, în cârjă, se 'nalţă Dosoftei.
Păienjenişul vremii cu mâini uscate rumpe;
Se-aprind, ca nestemate, odăjdiile-i scumpe,
Şi barba pieptănată pe piept i-se desface,
Şi dreapta şi-o ridică în biblic semn de pace...
Şi pacea şi vecia şi luna sunt cu el.

— Ai fost «deplin călugăr şi blând ca şi un miel;
Adânc din cărţi ştiut-ai», dar azi ţi-e moartă slova,
Păstorule de inimi ce-ai păstorit Moldova.
Pentru-ai tăi fii nemernici nu-ţi părăsì tu raiul:
Noi ţi-am uitat credinţa şi sufletul şi graiul.
Jelim goniţi departe de ţara Domnului,
Ca 'n valea blestemată a Vavilonului.
Vă plângem datini sfinte şi, tu, cinstită ţară,
Pe care o credinţă şi-un neam le înălţară...
Pământ sfinţit cu moaşte în fiecare cută
Şi — pomenind mândria şi jertfa lor trecută —
Cu cruci pe la răspântii, în lanţ ca şirul salbii...
Bătrâna ţară, unde, 'n a râurilor albii,
Ca pietre aruncate prin vad din loc în loc,
Găsià truditul suflet metoc lângă metoc,
Şi unde mănăstirea, precum o cloşcă bună

Sub aripa ei caldă toți puii își adună
Când vede că se-apropie hrăparețul erete,
Iți găzduià credința cu neclintit perete...

In Probota, — cetatea simbolică și vie,
«Cu zid înalt de pace și turnuri de frăție» —
Și ca o lumânare de ceară de albine,
Iți mistuiai ființa să luminezi mai bine.
Curat ca și dimia bătută 'n râu la piuă,
Senin la gând ca raza când stă să fie ziuă —
Creșteai cuprins de rugă și plin de taine mari,
Și 'n sfintele amurguri, prin brazii seculari,
Ori unde-ți duceai pașii dădeai de Dumnezeu...

Și vàd iar primăvara, cetite Dositeu,
Și cerul dimineții lucind: cristal de apă,
Cu norii: turturele ce 'n soare se adapă...
Și simt iar clipa clară a visului tău, când,
Ca un izvor de munte din stâncă izvorând,
Din ritmul unei inimi și-argintul dintr'o zi,
Intâiul vers, psalmistul, pe buze îți trezì...
Cu limpezimi sfioase de început de lume,
Sunà în tine versul și încă n'aveà nume.
Creșteà tăcut cuvântul cu rost și cu răgaz.
De ce ai rupt, Părinte, al rimelor zăgaz?
Nu-i nici o poezie să fie ca tăcerea...

Atunci grăì cu glasul mai dulce decât mierea:

«Eu am adus în ţara ta rumâneasca limbă
De bun neam şi ferită dela o cale strâmbă».

Şi cum pierì cuvântu-i aşà pierì şi el —
Doar luna prin hrisoave umblà încetinel.

GHENADIE COZIANUL

REDOBÂNDIND trecutul, tăcuse-a lui voroavă
Când se-auzì afară un sgomot de potcoavă.
Sub picurarea lunii prin frunze de salcâm,
Pe-un cal mărunt de munte veneà, pe caldarâm,
Cu barba de zăpadă a Sfântului Nicoară,
Ghenadie Cozianul la mine 'ntâia oară.
Desprins din ce icoană, cu monahală rassă,
Cu ochii supţi, ca faţa lui palidă şi trasă,
Curatul, cuviosul şi cărturarul stareţ.

— Părinte, veacul nostru 'i viclean şi pismătareţ,
Prin alte vremi mai bune credinţa ta îţi plimbă.
Cu stihuri scoase de pe «moscovitica limbă»,
Cu lumea de-azi, bătrâne, să lupţi nu eşti în stare
Când un copil de şcoală ca tine cărturar e.
«Frumoasă 'ţi fu voroava şi cuvioasă foarte»,
Dar nu uita că «vremea — o spui — aduce moarte».
Dar nu; nu poţi pricepe. Atât de tare crezi
Incât, plecând în veacu-ţi, mă binecuvintezi.

Te văd în soare-apune ieşind de prin chilii
Când toaca toacă vremea de a te umilì,
Şi când o rază cade ca o Bună-Vestire
Să poleiască crucea din vârf de mănăstire.
Pe ceruri porumbieii albesc spre porumbar...
Dar tu, visând la aripi ce 'n ochi nu mai apar,

Presimți în juru-ți cerul: al stelelor năvod.
Biserica ți-arată pe vechiul Voevod,
Ce-o ctitorì în umbră de munte și de brazi:
Ce mică odihnește pe palma lui!... Dar azi
Vezi în văpseà ghehena pe zidul schitului,
Cum urlă blestematul în gura chitului, —
In flacări cum se sbate, de draci înfipt în furcă,
Acel ce sfântul nume al Domnului îl spurcă, —
Scrâşnind din dinți, păgânul în foc cum se prăvală,
Cum verzi și roșii demoni să-l prindă dau năvală
Şi cum îi fierb trufia smintită în cazan...
Şi crezi în sărăcia acestui iad uman!

Acum de slujba serii curate, te gătești:
Ai sărutat cucernic icoane 'mpărătești
Şi stai în strana 'naltă cetind la Molitfelnic
Dar ce nălucă 'n tine revine 'n sbor sfielnic,
In tine ce iubire se 'nalță ca o iasmă
Şi-ți umple anii searbezi cu-a nopților mireasmă?
Prin afumata boltă transpare cerul veșnic,
Un licuriciu palpită în fiecare sfeșnic,
Tămâia aburează ca pajiști de păduri,
Făcliile-s mesteceni cu stele 'n frunzături...
Şi iată-te pe scoarța 'nflorită a poienii,
Purtând la gât colanul de brațe al Ilenii.
Simți vălurându-i părul molatec, ca o gârlă,
Simți tremurând tot trupul ei tânăr de șopârlă...
Şi te ferești cu groază și faci o cruce mare:
Mă scapă de ispită, Prea Sfântă Născătoare! —

Şi vezi în straiuri albe, la dreapta Domnului,
Pe cei ce lepădară dulceaţa somnului
Şi aşternutul moale şi trupul de femee,
Ca la altar pe lespezi îngenunchiaţi să stee,
Pe cei în care crucea ca un copac crescù,
Pe cei în care oaia lui Dumnezeu păscù,
Toţi Binecuvântaţii ce adormiră ca să
Se scoale din ţărână, în rai la ei acasă
Pe iarba luminată de pene de arhanghel...

Şi-ţi adânceşti nădejdea din nou în Tetravanghel.

Vesteşte «aleluia» un dangăt larg de clopot,
Răspunde «aleluia» al Oltului lung şopot,
Şi «aleluia» piere pierdut din stâncă 'n stâncă...
De-i stins în zare svonul, în inimi cântă încă
Şi ca un sbor de aripi se suie cum suià
Vuind prin înserare «ale... aleluia!»

Şi te închini în tine slăvind făgăduinţa,
«Căci silnică-i iubirea, dar tare e credinţa».

IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU

LĂSÂND în vremea veche și stareț și vlădică,
Lin, ca un vas-fantomă ce ancora 'și ridică
Și navighează noaptea cu luna: proiector,
Având-mă pe bordu-i ca singur călător,
Tăind cu prora timpul mai neted ca un lac,
Mi-se oprise casa pe țărmul altui veac.

. . . .

In jurul meu nimica nu se schimbase, dar
Sosià cu zarvă mare, rădvan de Hospodar,
Cu arnăuți la scară, cu mumbașiri călări,
Cu cai din Crâm, în goană, suflând foc viu pe nări...
Plesnesc cu trosnet bice și surd pocnesc pistoale,
In țărnă cad cu fruntea țărani cu piepturi goale,
A tras în dreptul casei rădvanul sub copac.
Coboară Banul Mare, pe cap cu 'nalt calpac,
Cu fața sa prelungă, cu ochiul lui deștept,
Și barba-i castanie îi fâlfâie pe piept.
La nimeni nu se uită, posomorît, mahmur,
Și de sub blănuri scumpe de jder și de samur,
La brâu îi vezi hangerul smălțat cu pietre rare.
Il suie slugi plecate ținându-l de subsuoare,
Ii trag cu grijă cisma, papucii îi aduc,
Ii pun în mâna-i albă mătănii și-un ciubuc
Cu imameà de fildeș și lemn de iasomie,
Și până 'n filigene cafelele să vie,
Smerite îl așează pe un divan turcesc.

— Plecat mă 'nchin în fața-ți, slăvite Văcăresc,
Tu, ce-ai lăsat în țară ca sfântă moștenire,
Urmașilor: o pildă — și patriei: cinstire.

In Maiu, când luna nouă își strecurà caicul
Prin pomii mahalălii, privià mirat calicul
La calul tău cel negru trecând trufaș, în trap,
Cu șeà suflată 'n aur pe verdele-i valtrap.
Doi robi arapi, în urmă, fugiau cu bețe 'n mâini
Să-ți apere pulpanul caftanului de câini.
Descălecai, în grabă, sub un umbrar de nuci,
Loveau cu palma robii în 'naltele uluci,
O mână nevăzută, din dos, trăgeà zăvorul,
Și te găseai în raiul grădinii, pe pridvorul
Cu lună ce pe masă îți întindeà ca dar
De borangic de raze un nepătat ștergar...
O fată, lângă tine, 'n șalvari și fermeneà,
Cu ochi de căprioară și obrăjori de neà,
Pe cari în dungi de umbră jucà al genei fir,
Purtà în păr surgiucul cu piatră de safir.
Păreà, ținând o roză în mână, sub turban,
Sultana rătăcită a unui vers persan...

Și tu, Arhon vel Bane, cu degetele 'n barbă,
Mai grav ca mortul care se scoală de sub iarbă,
Asculți oftând cum cântă de-o biată turtureà.
Taraful, melodia în taină o reià,
O 'naltă ca o minge vrăjită și o lasă
Să cadă în tăcerea grădinii ca 'ntr'o plasă.

Pe rând läuta, cobza și naiul, o descântă...
Şi dragostea ş'aleanul iubitei care cântă,
In vis ca într'un scutec te 'nfășură treptat...

Din somnul tău de piatră, de ce te-ai deșteptat?
Ce vrei la mine, spune, ce dor ți-a dat vieață
Căci cine mult iubește, în groapă nu îngheață,
Şi cine mult suspină, și după moarte-i viu!

Şi el, ca pentru sine, răspunse: Nu mai știu
Departe mi-este veacul și vremea ta mi-e grea...
Dar, alb, mă urmărește un sbor de turtureà,
Şi 'n umbră dacă piere zăresc ca o lumină
O floare — numai una — ce arde în grădină.
E turtureà, e floare, nălucă e?... nu știu
De n'o culeg, se strică — și moare, de o țiu.

O lacrimă, prelinsă pe mătăsoasa-i geană,
Ii turbură privirea picând în filigeană...
Şi glasul lui se stinse ca glas de muezin
Prin somnul cel mai dulce când zorile revin
Din drumul lor în noapte...

DINICU GOLESCU

Când iată, fără veşti,
A şi intrat în casă Dinicu din Goleşti,
Cu barba-i de cărbune şi ochii lui de jar;
Păşise pragul vremii ca un uşor hotar.

— Boiere, drept la cuget şi bun la Dumnezeu
Bine te văd aicea.
Şi el îmi spuse greu:
— Deşì suntem cu inimi şi cu moşìi vecine,
Am colindat Evropa şi moartea, pân' la tine.
Să m'odihnesc, mă lasă, de-atâtea ţări şi mări;
De nu-s poet, în brâu-mi, port totuşi călimări.

— Poet nu-i cel ce scrie, poet e cel ce-a mers.
E pasul care sună scandat ca şi un vers
Pe drumuri pietruite şi pe poteci de lut,
Voios că merge singur drept spre necunoscut;
Pribeagul, ce porneşte cu soarele de mână
Şi bea, în palmă, cerul, plecat pe o fântână;
Milogul care n'are în traistă nimic,
Doar foamea lui cea mare şi un coltuc prea mic,
Şi-şi taie cu privirea, ca dintr'o jimblă bună,
Felii de câmp cu soare, sau miez de codru 'n lună.
Poet e cel ce naşte cu pasu-i universul.
Pe lângă-un drum-tovarăş, ce preţueşte versul!
Şi orice cale 'i dragă de poţi găsì în ea

In zori: o rază nouă — și seara: altă stea...

Golescule, tu care întâiul ai deschis
Ca un copil cămara Apusului de vis,
De ce nu pot culege cu inima ta nouă
Lumina dimineții ca un poleiu de rouă
Pe-orașele străine cu nume greu de spus,
Când iarăș diligența pornește spre apus?..
De ce nu pot ca tine să intru la «Șenbrun»:
«Fântâna cea frumoasă» — cum zici în graiu-ți bun —
Pășind sfios nisipul greblatelor alei...
De portul tău exotic se minunau femei
Cu pălării de paie și șaluri de mătase,
Râdeau cu ochi albaștri sau negri, curioase,
Și la plecare fete nebune, în caretă
Iți asvârleau, ca pasări, volane din rachetă,
Sau întrebau, în grupuri, mirate, cine ești...
Tu, le zâmbeai, cu gândul la parcul din Golești.

— Grăești, mi-e tare teamă, ca un stihuitor
Nu te 'nțelege, iartă-l, bătrânul călător...
Mă întrerupse dânsul în chip «politefsit»,
Și-am priceput din vorba-i ce mult l-am plictisit.
Uitasem în avântu-mi că, Mare Logofăt,
Cu poezia nouă erà cam îndărăt
Și, înghițindu-mi versul de-acuma fără rost,
Priveam cum mă privește Golescu ca p'un prost...

— Eu Constantin, boierul cinstit dela Golești,

De-am străbătut întinsul cetăţilor crăeşti,
N'am părăsit pământul iubit al ţării mele
De dorul altui soare, de dragul altor stele.
Când am văzut nevoia şi jalea dela noi,
Am fost în lumea largă să aflu gânduri noui,
Să-mi altoesc un suflet rămas din vechiul Râm,
Sălbăticit de vremuri pe rodnicu-i tărâm.
N'am căutat, mă iartă, ca un poet nebun
Văzduhul şi pământul în ochii mei s'adun.
De m'am purtat prin ţara atâtor împăraţi,
E ca s'aduc în mine un suflet bun la fraţi.
Văzându-mi stângăcia a râs străinul tot,
Batjocorindu-mi chipul de hâd fanariot.
Şi de s'au strâns în juru-mi, pe pieţe, ca la urs,
Ce-am învăţat rămâne şi râsul lor s'a scurs
Ca Argeşu 'n zăvoaie cu apele lui mari.

Am adormit în pace la umbră de vlăstari
— Vlăstarii poartă umbra căzutului copac —
Aţi isprăvit voi oare ce-am început să fac?

Aveţi, e drept, Apusul întreg în pălărie,
Aşi vrea mai bine 'n creier şi 'n cugete să fie.
De ce ai vrut, urmaşe, din groapa mea să vin
De ai nemţească haină, dar suflet bizantin?
Pe mine de sta moda Fanarului, visam
Un suflet ca o floare ascunsă dup' un ram,
Un suflet proaspăt, dornic de roade ca pământul.
Strămoşii-i dăruiră, cu legea lor, cuvântul;

De mic îl botezară cu lacrimi şi amar
Ca greu să cântărească pe-al cerului cântar;
L-a 'mbălsămat cu cimbru şi flori de busuioc
Pământul ţării mele, să-i fie de noroc,
In el câmpia, lunca şi munţii să se-ascunză;
Ca un păstor ce zice doar codrului din frunză,
Cât îl atingi, un sunet fremătător să dea;
Un suflet nou şi totuşi bătrân ca ţara mea...

ANTON PANN

TOT mai priveam prin veacuri domnescul lor rădvan
Când, nas în nas, la poartă, dădui de Anton Pann.
Purtà, ca 'n moda veche, giubeà şi antereu,
Pe jos urcase dealul şi gâfâià din greu.

— In casa ta azi versul Protipendadii-a fost,
Ingăduie s'o calce şi snoava unui prost.
Te miri c'o ştiu şi pe-asta? Nepoate, le ştiu toate.
Ş'apoi de vin ca sania pe tălpi şi nu pe roate
E că 'ntâlnii de vale pe Ban... şi arnăuţii
Lui m'au ferit, luând-o, de grijile căruţii.
De astfel de belele la noi nu scapi nici mort,
Când te-a născut norocul la gura unui cort.
Dar să lăsăm necazul la uşă cu tichia,
Şi află că din groapă de ies să-ţi turbur viea
E că aici mă chiamă o judecată mare.
— O fi cea de pe urmă? rostii cu-o tremurare.
— N'ai grijă, din cer Domnul cu-arhangheli n'o să iasă,
Ci nobila Gutuie, a poamelor crăiasă,
Trimis-a după mine să stau dovadă vie
La cearta dintre Ceapă şi Strugurul din vie.
Am în «Povestea vorbei» cu deamănuntul spusă
Şi pricina şi jalba şi jalea lui nespusă
Când fu «bubosul Strugur de lemne spânzurat».
Prea cruda lui pedeapsă pe-atunci m'a bucurat,
Dar, de când în mormântu-mi beau veşnic numai apă

(Ş'aceasta doar când ploaia, binevoind, m'adapă)
Am început să judec mai dulce vin şi must.
— Morala după moarte e-afacere de gust,
(L'am întrerupt) eu totuşi nu te credeam beţiv.
— Nepoate, veacul nostru erà mai milostiv,
Şi darurile viţei au fost blagoslovite.
La voi, zâmbiri şi butii le văd cam istovite
De când pe vechea vorbă aţi pus o haină nouă.

Am şi strigat, strângându-l de mâinile-amândouă:
— Bine-ai venit! Pe finul isteţ al lui Pepele,
De ani l-aşteaptă casa copilăriei mele.
Am găzduit într'însa, pe rând, pe toţi poeţii,
Ca plată mi-au pus lacrimi în ochii tinereţii.
Din fagurii iubirii mi-au dăruit durerea,
M'au învăţat, nătângii, s'o preţuesc ca mierea.
Mi-au îngrădit simţirea în ţarc sărac de spin,
Să-şi behăie dorinţa în ritmuri de suspin.
Ei mi-au schimbat stejarii în sălcii plângătoare,
Şi cu băsmiri de lună şi de privighetoare,
Mi-au smuls din ceruri până şi sborul ciocârliei
Ce întipsese 'n soare săgeata veseliei.
O, Anton Panne, oaspe ce 'n ţară n'ai pereche,
Tu singur poţi cu gluma ta — floare la ureche —
Să înfloreşti în inimi de plâns amar şi ură,
Pe mărăcinii vieţii a râsului răsură.
Povestitor al vorbei, calif peste silabe,
Şedeai, ca într'o mie şi una nopţi arabe,
In mahalà, sub părul bătrân, la cafeneà,

Istorisind zăbavnic cum vorba îți veneà
Cu boaba de mătănii ce deșirai în mână.
In ochii tuturora te 'ntâmpinà stăpână
Aceeaș bucurie ce 'n gâturi hohotià,
Şi pilda snoavei tale nu se nesocotià.
La țară, cu Moş Albu oprit la șezători,
Svârleai la fete 'n poală un pumn de ghicitori,
Şi cum, prin grâu, chiar Domnul a rânduit cicoarea,
Sădit-ai, printre oameni să fie zicătoarea.
O, «music» blând, ce'n strană cântai smerit la îngeri,
Când isonul căzuse armonios de plângeri,
Doar tu, suiai la ceruri cu râs de melodie...

— Nepoate, vorba multă la om e sărăcie.
Pe Nastratin ascultă-l, deşì a fost păgân,
Căci dacă versul trece, proverbele rămân.

Şi, pe când glasu-i încă auzu-mi stăpânià,
Se îndreptă spre ușă, făcând o temeneà.

ELIADE, CÂRLOVA ȘI ALEXANDRESCU

DAR roate uruiră şi bice au pocnit...
A cui caleaşcă-albastră de lună s'a oprit?
Ce vechiu poet se 'ntoarce cu cai înaintași
Ca să revadă ţara umililor urmaşi,
Şi părăsind în groapă a oaselor speteze,
A hotărît la noapte la noi să ospăteze?
M'am repezit la scară... Nu-i un poet: sunt trei,
Și-un câine e cu dânșii. O fi?.. da, da, sunt ei!
Eliade mă privește cu ochi de Sburător,
Alexandrescu vine cu câinele Azor,
Şi prins în uniformă ca 'ntr'un corset de fată,
Sfios, îmi dă Cârlova o mână inspirată.

In anul una mie opt sute și trei zeci,
Cu patru cai ce 'nnoată în praful lunei reci,
Pornirăţi din Târgovişti ca să-mi sosiţi acum —
Vă rog, poftiți 'năuntru să v'odihniți de drum.

Erà, ca azi de albă, aceeaş noapte 'n țară,
Când zurgălăii voștri de ducă se 'nălțară.
Colinele muntene păleau în șir pe cer,
Mijià ca o nălucă un munte grănicer,
Argintul viu în jghiaburi cursese cu susur,
Işi poleiau toţi plopii destinul lor obscur,
Și sate în lumina aceasta uimitoare,

Se văruiau deodată ca pentr'o sărbătoare...
Un han, din vreme 'n vreme, cu strașina în lună,
Visà că Grigorescu pe pânză o să-l pună.
Se iconeau o clipă: hangița 'n rama ușii,
Pe lângă focuri joase, ca umbre, cărăușii,
Și, dejugați, plăvanii greoi schimbați în piatră...
Piereau apoi în zarva dulăilor ce latră.
Prin ramuri revărsată încolo și încoace,
Pe drumul mare, luna vă născocià băltoace
Şi vă stropià trăsura cu picuri argintii...
Dar voi, păstrând în suflet ruinele pustii,
Şi urmăriți de gândul trecutului unic
Din câmpenescul farmec neculegând nimic,
Vedeați numai ruine domnind voevodale...
Şi bolți în surpătură pe necioplite dale,
Şi tainițe zidite pe vremi de meșteri mari,
Şi clopote de-aramă turnate de-alămari,
Şi curți domnești cu turle, clopotnițі, paraclis—
Vă răsăreau vedenii în lună și în vis.
Eri: stemele domniei — azi: un sălaş de stâne...
Au înfruntat năvala urgiilor păgâne,
Când buciumând străjerii chiemau la metereze
Tot ghioage nestrujite în brațe pururi treze,
Şi'n piepturi tari, mândria de a murì Român.
Azi unde sunt vitejii, când pietrele rămân
Ca semne că aicea fu Scaunul și scutul?...

Târgoviște, adio! Te 'ntuneci cu trecutul.

Toţi trei pe-aceeaş lirà, cetate, 'ţi cântă slova.
Eliade-Rădulescu întâiu, şi tu, Cârlova,
Rostirăţi la porunca despotică de-a spune:
«O, ziduri, residenţa vegherilor străbune...»
«O, ziduri întristate, o, monument slăvit...»
Şi iată că, pe gânduri, deodată ai şoptit,
Alexandrescu, 'n mână cu fruntea ostenită:
«Culcat p'aste ruine, sub care adâncită
E gloria străbună şi umbra de eroi...»

Ş'aceeaş poezie se tânguià în voi.

La masă beam acuma ceai blond din samovar.
De n'ar fi fost obrazul ca laptele de var
Şi ochii de odată ca sticla, n'ai fi zis
Că şi-au cernut ţărâna prin cel din urmă vis.
Erau atât de tineri că mă simţeam bătrân.
Smerit şedeau ca'n strană. Am început să 'ngân
Zărind prin geam tot câmpul sub lună revărsat:
«Şi apele dorm duse şi morile au stat.»
Dar cum tăceà Eliade privindu-mă, tăcui.
De versurile vieţii să fie-aşà sătui?
Şi lui Alexandrescu strigaiu cu glas ce bate:
«A turnurilor umbre pe unde stau culcate,
Spre ţărmul dimpotrivă se 'ntind, se prelungesc.»
Iar el, nedându-mi vreme nici stihul să-l sfârşesc,
Mă întrebă de cine-i, căci nu gândise încă
Puternica poemă cu rimele de stâncă,
In care ritmic Oltul loveşte val cu val...

Şi când i-am spus de cine-i — o, visul triumfal
Ce-i străluci în ochii înfriguraţi la vestea
Că pentru veşnicie va scrie, el, acestea...

Dar noapte...
Nor pe ceruri...
Când se făcù lumină
Pieriseră cu umbra lăsându-şi ceaşca plină...
Şi buchisià iar luna pe raftul meu de cărţi
Prin tomuri brăcuite, prin stampe şi prin hărţi.

DONICI

DAR luna, greu, cu ochii 'mpăinjeniți de somn,
Lăsând în urmă steme și chipuri vechi de Domn
Și praful să se cearnă pe hronic și ceaslov,
In raza-i, ca 'ntr'o mână, luă cartea lui Krilov...
— Nu vreau, ia seama, luno, azi versuri muscălești.

Un glas glumeț, de-afară strigă: Te păcălești!
Și ușa o deschise larg Donici, dând cu palma,
Și după el intrară, înghesuiți, de-avalma,
La mine, ca 'ntr'o casă pe care-o calcă hoții,
Mugind, sbierând, lătrând și miorlăind cu toții,
Târîș, pe brânci, în salturi, pe labe, sau în sbor,
Puhoiu grozav, ce crește din tindă 'n foișor
Și greu se strânge 'n scară și 'n sală se desface
— Rămaseră afară doar «două boloboace» —
Val viu de blăni și pene, cu ghiară, plisc sau colți,
Strivindu-se de ziduri, lovindu-se de bolți —
Pe mobile, pe scoarțe, ușor sau anevoe,
Se revărsase Arca potopului lui Noe.

De groază înlemnisem și păru-mi sta măciucă,
Privind la Rac, la Broască, la săltăreața Știucă,
La Leul ce vânează, la Ursul din priseci,
Cum Șoarecele iese cu un Guzgan din beci,
Momița cum se strâmbă la chipu-i din oglindă,
Cum Veverița, sprinten sărind din grindă 'n grindă,

Pe scrinuri şi pe mese răstoarnă toate cele,
Şi cum îşi taie sborul Liliac şi Rândunele,
Zăream doi Câini: o javră de casă şi-un dulău,
Vulturul şi Paingul sosiţi de pe Ceahlău,
Pe stâlpul etajerii un Şarpe incrustat
Cu ochii de rubine şi trup de matostat,
Şi printre oi bârsane, doinind «oiţă bâr»,
Pe băţul păstoriei proptit: un Lup nazâr.
Un Greier şi-o Furnică pe-un şal zoreau cât pot;
Râdeà Bursucul, Vulpei «cu pufişor pe bot»;
Măgarului, cu ifos cântà Privighetoarea;
Şi ca 'ntr'un bloc de stâncă sculptându-şi nemişcarea,
Un Elefant, de tronuri şi de măriri sătul,
Mai măsurà vecia cu-al trompei lung pendul...

Neputincios, în jâlţu-mi de spaimă sgribulit,
Ţinteam cu desnădejde acest potop cumplit
Şi 'n gândul meu tot una de greu afuriseam
Şi fabula şi luna ce iscodià la geam...
— Ce vreţi, cinstite fiare? abià putui să 'ngân.
Pe Donici dând de-o parte, răspunse-un urs bătrân,
O namilă cât uşa, cu şaptele-i cojoace,
Crescut în fund de codri şi neştiind să joace.

— O, fiule, n'ai teamă, la tine mult n'om sta,
Căci, oricât de bogată ar fi odaia ta
In colb de cărţi uitate pe rafturi în şirag,
Un fagure de miere ne este mult mai drag,
Cules în zori, pe rouă, din guri de buturugi:

Un fagure din care lumina zilei sugi,
Pe când se 'nalță zornic prin ramuri, ca un nor,
Surorile albine în roiu sbârnâitor...
Oricât ar fi de moale, mătăsuri și covoare
Nu sunt ca iarba verde în răsărit de soare,
Când raza e arcușul ce-atinge într'o doară
Pădurea ce răsună ca lemnul de vioară,
Când codrul tot tresare să-și scoale cântăreții...

Noi am venit la tine să judecăm poeții.
Nu te 'ngrozì, căci fabuli — știu bine — n'ai scris încă;
De fabuliști ne plângem: obrazul ni-l mănâncă;
Găsiră, vezi, cu cale să ne prostească neamul.
Răbdarăm toate: lanțul și jugul greu și hamul —
Nu vrem să ne-altoiască cu sufletul lor mic.
Ne-au învățat brașoave și fapte de nimic;
Ne-au judecat pe semne cu proprie măsură,
Căci numai Omul minte, blesteamă, strică, fură,
Slugarnic cu cel tare și biciu cu cel mai slab...
Ce inimă întrece pe-a calului arab?
Ce mână țese pânza mai fin ca un paing?
Credința unui câine nici sfinții n'o ating!
Și nu cunosc pe lume neveste sau fecioare
Să aibă ochii galeși ai bietei căprioare...
Deși nu's «doctor» încă și n'am urmat vreun curs,
Pe voi nu-mi schimb năravul și pielea mea de urs.
Nu vrem — poetul fie maestru cât de mare —
Să râdă toți ștrengarii din clasele primare
De vorbele neghioabe ce ne șoptiți cu tâlc...

Privì urît la Donici ce tot tăcuse mâlc,
Se scărpină la ceafă şi mormăì 'nainte:

Vezi, fiule, voi oameni, nu ştiţi decât cuvinte.
Ca şi copiii care prind fluturi vii pe pagini,
Le-aţi ţintuit în suflet cu sboruri de imagini
Şi jocul lor de aripi nebun şi ne 'ntrerupt
V'ascunde noaptea sfântă ce doarme dedesupt.
Noi ascultăm — stăm zile la pândă, nopţi întregi,
Ca să culegem glasul ce tu nu-l înţelegi;
Stăm, urmărind tăcerea ce vrea să ni-l ascunză
Sub fiecare piatră, sub fiecare frunză;
Adulmecăm pădurea, poiana, iarba 'naltă,
Sămânţa care creşte şi muşchiul ce tresaltă,
Şi muntele ce 'nalţă spre cer a lui spinări,
Şi câmpul care fuge sporind din zări în zări.
Vezi, peştii-ascultă apa — şi pasările vântul,
Sobolii orbi, cum bate ca inima pământul...
Fiinţa noastră toată e-o vastă ascultare:
Urechea ne lărgeşte fireştile hotare
Şi ni le duce până în cap de univers...
Ce cată 'n van poeţii subtili cu al lor vers
Cu ritmuri jucăuşe şi cântec de silabe —
Găseşte trupul nostru greoiu în patru labe...

Scurt se oprì cu ochii holbaţi la luna plină,
Ce prelingeà pe geamuri o miere de lumină,
Şi ursu 'n două labe şi cu priviri aprinse,

Spre galbena comoară tot botul își întinse.
Dar supărată, luna, făcându-se văpaie
Și măturând cu raza-i întreaga mea odaie,
Imi șterse ca fantasme lighioanele lui Donici...
Iși potolì mânia, și se-adâncì în hronici.

BOLINTINEANU

ÎMI aşteptam poetul de mult ce nu mai vine...

Un ornic miezul nopţii bătù cum se cuvine;
De vale câini urlară, la moarte cum se urlă;
Ţipă o cucuvae pe a capelei turlă;
Neliniştit perdele foşniră 'n luna plină,
Şi 'n strania, spectrala şi palida lumină,
Mă întrebam, cu versu-mi ce mort o să desgrop...

Ce ne'nţeles de-aproape ai răsunat, galop!
Şi totuşi, cât se 'ntinde în lună drum de deal,
Nici nor de praf nu suie, nici călăreţ, nici cal.
L'aud în curte par'că şi nici în zare nu-i...
Au cine-aleargă astfel purtat de ritmul lui?
Ce blestem, din mormântul cu cruce pusă strâmb,
Il mână ca vârtejul pe şes, pe deal, pe dâmb?
Ce babă cu descântec de moarte l'a împuns?
Nu-l prind cu ochii încă şi 'n suflet mi-a ajuns...

Flămânzi cu dinţii muşcă din lună, vârcolacii...
Afară, ca de viscol, se clatină copacii.
Castani şi plopi de spaimă au frunzele crispate
Şi'n groaza lor şi-asvârlă, lungi, crengile pe spate,
Căci iată-i: Mihnea, calul şi fuga — negru bloc —
Pe drum bătut în cremeni, ţâşnind din limbi de foc,
Potcoavele tus-patru când cad deodată, grele...

Şi'n urmă 'n transparenţa ce duce pân'la stele
— De lună zugrăvită şi de Raffet gravată,
Alunecând piezişă prin nori de plumb şi vată,
Desfăşurându-şi friza de oase şi strigoi —
Tăcută cavalcadă a morţilor spre noi.

Am tresarit ca omul, din somn, când se deşteaptă:
O mână-mi atinsese, de ghiaţă, mâna dreaptă
Şi sângele în vine îmi îngheţă de ger —
Căci par'că rupt din ceata stafiilor din cer,
Stăteà Bolintineanu în faţa mea, aici,
Cu fruntea: zid de umbră, cu ochii: licurici
Ce-şi aprindeau din beznă scânteia de fosfor,
Străluminând obrazul livid din jurul lor.
Un semn făcù—se şterse, cu calu-i, călăreţul...
Ca aburele bălţii când suflă băltăreţul,
Se risipiră morţii, se prăbuşiră 'n groape...

Tăcerea mă cuprinse, o pipăiam aproape.

Sus «ca un glob de aur» blând luna străluciă
Pe nori, înalte corturi cu pânzele de neà.
Ce Domn semeţ le 'ntinse sub steagu-i neînfrânt?
Dar tabăra-nălucă se clatină în vânt,
Şi iată se închiagă sub raza lunei pline
O legendară armie de umbre şi lumine,
Intregul cer se umple cu oastea lui Mihaiu.
Sclipeşte coiful, scutul, zăbala dela cai;
Străfulgeră prin noapte baltagul şi topuzul;

Şi cum în toamnă creşte pe şesuri cucuruzul,
Aşà răsar în umbră, sporind în rânduri mute,
Vitejii de-altădată, hotar nedrept să mute...
Credinţa lor e-aceeaş în ceasul bun sau rău:
Sunt mari Călugărenii, dar sfânt e Mirăslău!..
Eroică legendă, eşti Muma lui Ştefan.
Destinul când ne frânge sub pumnul lui avan,
Dela fereastra 'naltă a vechiului castel
Ne dai puteri, legendă, să ne luptăm cu el,
Căci visul tău rămâne pe vremi biruitor.

Se-ascunde iarăş luna în vânăt giulgiu de nor.
Trecutul se destramă şi negurile cresc
Şi 'nchid cu-a lor perdele lunarul dom ceresc.

Bolintineanu unde-i? Sunt singur în odaie.

MUREŞANU

UN sgomot surd de ropot, tăcerea o 'ntretaie —
Din depărtări afunde se-aud mulţimi în mers,
Atâtea mii de şoapte nu fac decât un vers.
Se umflă ca un fluviu, crescând din om în om,
Cum freamătă furtuna prin frunzele de pom.
Acum răsună totul în aspră vijelie.
Ca tunetu'n pădure, un glas adânc învie
Şi norii dă să spargă — şi norii grei se sparg.
In faţa-mi, ca pe-o hartă deschisă, 'n lung şi 'n larg
Se-arată tot Ardealul cu munţi şi cu coline,
Desvăluindu-şi codrii şi apele lui line,
Ogoarele, câmpia, păşunile bogate,
Cetăţile de piatră şi albele lui sate
Ca miei priori pe iarba cea verde-a primăverii...
Ardealul! Tot Ardealul în soarele 'nvierii!

Ca un puhoiu de apă ce după ploi s'a scurs,
Din Retezat vin bacii în sarică de urs.
Mioarele, cârlanii, rămas-au sus, la stâni —
Azi bâta ciobănească e ghioagă 'n a lor mâni
Şi doina pastorală e chiot groaznic azi.
Ca 'n vremi bătrâne 'nvie pădurile de brazi?
Pe plaiuri iar se mişcă în mers greoi stejarii?
Nu — din Parâng coboară în haită Poenarii.
Prin stânci rostogolite, pe râpe şi poeni,
Călări vin falnic Moţii din munţii Apuseni

Să prindă — ei, vulturii — regescul corb, în plisc.
Şi buciumul lor sună prelung din pisc în pisc,
Din vârf în vârf se-alungă ecoul până tace,
Immormântând chemarea din vremurile dace,
Trezind năvalnic visul ce n'a murit de-atunci...
Şi iată visul creşte pe lanuri şi pe lunci,
Pătrunde viu în case şi 'n inimi fără frică,
Cu mic şi mare, sate de-avalma se ridică;
Pornesc bărbaţi, neveste şi fete şi flăcăi —
Se umflă de mulţime potecă, drumuri, căi;
Pământul tot îl spală înfricoşate ape,
Rostogolind în ele topoare, furci şi sape...
Dar preoţi blânzi, cu cârjă şi cruce merg în cap —
Păstori albiţi de vremuri sub negrul lor potcap.
Cu Domnul călăuză, ei duc poporu-ales
Spre zarea libertăţii şi-al Blajului drag şes,
Lucind, ca pentru Moise, pe-Horeb, ţinutul sfânt...

Atuncea Mureşanu ieşì ca din pământ,
In ochi purtà el singur a lor priviri ce ard
Şi graiul tuturora în glasul lui de bard.

— Având drept bronz, toţi munţii, iar limbă, neamul [meu,
Şi-o singură credinţă în el şi 'n Dumnezeu,
Turnat-am cu-al meu suflet în al iubirii clocot
Să sune mântuirea Ardealului, un clopot.
El sună clar pe Crişuri, el sună pe Târnave,
Să scoale inimi moarte şi suflete trândave;

El cântă sus pe Someş, el cântă jos pe Olt,
Unirea să 'nflorească ca rujile în volt...
Pe Câmpul Libertăţii obezile sunt sparte —
«Deşteaptă-te Române, din somnul cel de moarte!»

M'am deşteptat din somnu-mi ?— doar luna umblă vie
Prin paginile roase din vreo antologie.
Legende naţionale! An patru zeci şi opt!
Cu versuri împlinite cum este fructul copt...
O, lună, pentru cine te 'mbeţi cu mustul lor,
Cu-avântul şi nădejdea înaintaşilor...
In patria de astăzi credeau ei, în trecut —
Azi nu mai cred urmaşii în ceeace-au făcut.

A L E C S A N D R I

BĂTU din nou pendula pe marmura consolii, —
Şi desgropându-şi fruntea de fildeş din «in folii»,
Işi înălţă lin luna albastru-i lampadar:
Parc'aşteptà sosirea cuiva...
Şi ca un dar
De raze ce s'ar frânge în picături de cântec,
Se revărsă 'n odaie un luminos descântec
De zurgălăi ce sună în trap vioiu de cai...

Să văd pe cel ce vine, pe geam mă aplecai:
In chiote, ca vântul făcând opt murgi să sboare,
Pe-un drum bălţat de lună sub crengi tremurătoare,
Goneau căruţa poştii, trei surugii călări.
Nici n'apucasem bine să mă cobor pe scări
Şi 'n faţa-mi sta poetul senin: Alecsandri.
Cum îl pofteam în casă, cu mâna mă oprì:
Nu — vreau să vii cu mine pe lună până 'n luncă.

Dorinţa-i mă cuprinse cu tainică poruncă.
Se clătină pământul sub roate şi fugì...

Sburam acum alături mânaţi de surugii.
In vânt veneau miresme de fân — şi tot mai bine
Se desluşià o apă cu zumzetul de-albine
Ce 'n negru nor şi-adună întărâtatul roiu.
Intrasem sub frunzişul bătrânului zăvoiu —

Şi sălcii se 'nchinară cu fruntea la pământ,
Când se opriră caii sforăitori, în vânt
Tot scuturându-şi salba de sunet rând pe rând...

— N'auzi — îmi spuse bardul — Siretul meu cântând?
El duce jalea «doinii» în valurile-i grele;
El înfloreşte spuma-i cu «mărgăritărele»,
Sădite de iubire şi rupte de noroc;
El strânge «lăcrămioare» la piept şi 'n crudu-i joc
Le svârle veştejite de dor, să se resfire:
Ca 'n lacrimile limpezi să crească «suvenire» —
Pe el lăsându-mi versul să cadă ca o plasă,
Am prins Moldova toată în mreaja-i de mătasă.
Păduri de brad, fâneţe şi lanuri mari de grâu,
Foşnesc, nălucitoare şi vii, în al meu râu.
Apleacă-te — pătrunde vrăjita lui oglindă:
Privelişti se alungă şi altele colindă,
Din zori de-argint şi până în aurit amurg
In rama lui de sălcii, «pastelurile» curg,
Desvăluind privirii obrazul ţării drag.

Se'nfiorase lunca la glasul lui de mag
Şi Argeşul, sub lună, se 'nfiorà şi el,
Mişcându-şi solzii lucii pe-al undelor inel.
— Biet râu de munte, care nici când n'avuse parte
De un poet să-l facă nemuritor în carte,
Râu bun al cărui nume răsunător şi dulce
Pe nimeni nu găsise în vers slăvit să-l culce.
Şoptì: Siretul nu e, sunt eu — dar când vorbeşti

Zăvoiul din Florica e lunca din Mircești.
Simt apa-mi curgătoare și zarea-mi că se schimbă,
Și valu-mi glăsuește moldovenească limbă.
O, graiul cel mai dulce din țările române,
De când pe lira de-aur l-ai înstrunat, stăpâne!...
Și-o salcie pe maluri: Așà e... a șoptit...

Alecsandri acuma de brațul meu proptit,
— Sub plute argintate lăsând poștalionul
Să-și risipească umbra și să-și destrame svonul —
Pornì pe o potecă tăind de-a curmeziș.
Sub frasini mari, prin frunze ne tot bătea pieziș
O minunată ploaie de lună-amestecând
Zăvoiul meu aevea cu lunca lui din gând...
Atunci, în plină toamnă, simții că luna Maiu
Imbobocià de dorul iubitului său graiu.
Năluca primăverii deodată prinse vieață:
Se-acopereau vlăstarii cu-o tânără verdeață;
Parfumuri pădurețe, sălbatice, adânci,
Se ridicau din ierburi și 'n noapte își dau brânci,
Se înălțau pe vânturi și se lungeau ca fiare
Să prindă iar pământul bătrân în a lor ghiare —
Și pasări cântătoare au izbucnit în vers...
Alecsandri prin luncă urma tăcutu-i mers,
Cu capu 'n piept, pe gânduri, cu mâinile la spate —
Și tremurà natura de vis și voluptate
Când umbra lui regească, trecând, o atingeà.
Melancolia clipei fugare mă 'nvingeà,
Cu toată primăvara domnind izbăvitoare...

Se auzì departe, clar, o privighetoare.

E-aceeaş care cântă pe groapa lui uitată:
Pe morţi numai natura nu-i uită niciodată.
Pe-aceeaş creangă 'n leagăn aceleaşi pasări vin
Ca să-i împărtăşească, în Maiu, în cânt divin,
Şi dacă omu-i lasă sub iarba lor pustie,
Ca să-o 'nflorească singur liliacul nu 'ntârzie.
Poete, faima minte şi bârfitorii mint.
Steluţa doar anină o lacrimă de-argint
De ramura plecată pe cruce ca o soră...
Tu, care eşti pierdută în alba auroră,
Stea dulce şi iubită a sufletului, tu,
Redă fiorul vieţii acelui ce-l pierdù!...
Dridri de mult uitat-a iubita-i siluetă,
La piatra lui nu vine, azi, nici o «biondinettă».
Dar când secerătorii, sub ulmi, se 'ntind de-amiază,
In umbra fermecată Rodica îl visează,
Strângând la sân copilul din flori, cu păr bălaiu...
Şi toamna, când coboară pe un picior de plaiu,
Din Vrancea, din Moldova şi din Ardeal, lungi turme,
Mioriţa năsdrăvană, uitând de a lor urme,
Lăsând suspin din fluier în zare să se frângă,
Rămâne nemişcată Păstorul ei să-şi plângă...
Şi meşterul Manole, care-şi zidì iubirea
Să crească peste veacuri în soare mânăstirea,
Nemaigăsind prin lume, ca s'o jertfească, alta —
Rapsodului închină mistria grea şi dalta,

Lui ce-a 'nălțat în țară, mai trainic să rămână
Ca zidul sfânt: Balada și•Doina română.

Alecsandri sub sălcii se depărtà încet...

CEL DIN URMĂ

MĂ părăsise bardul venit de pe Siret.
Pe drumuri împietrite de-al nopților polei
Sunà tot mai departe un râs de clopoței...
Mă re'ntorceam spre casă eu singur. Raza lunii
Sculptà cu daltă vie în relief alunii,
Făcând din steiul umbrei să scapere scântei.

— Vei răsărì în cale-mi, din noaptea de sub tei
Tu, dureros de dulce poet, să mi te-apropii?...

Și teii troeniră și tremurară plopii.
Glicina de pe ziduri, măceșul din pervaz
Legară liane scumpe și roze de Șiraz,
Iar casa mea bătrână reînălță prin veacuri
Castelul singuratic la margine de lacuri...
Și ca o lipsă mare m'atinse nemurirea
Acelui ce'n luceafăr își înghieță privirea.
Și ramurile toate bătură lung în geam,
Iar codrul și cu mine alăturea plângeam.

Pustiul și urîtul mi-erau din nou stăpânii —
Pieriseră în noapte și în trecut Bătrânii,
Lăsându-mă mai singur și mai stingher pe lume...

Le mai plângeam plecarea și-i mai chemam pe nume,
Când, prin ferestre, ziua lăsă pe-al meu covor
O floare de lumină svârlită din pridvor —

Şi soarele deodată aproape îmi erà,
Şi 'n faţă-mi Grigorescu şezând pe canapeà.
Da, i-am văzut bastonul de lemn de corn, surtucul
Şi pălăria moale păstrată 'n cap (uitucul!)
Şi zâmbetul acela şi mâna lui şi ochii,
Ce-au desbrăcat natura cum alţii fură rochii
Ca să privească goală pe fata ce-o iubesc.
— Nu te jelì, îmi spuse, poeţii 'mbătrânesc.
Cuvintele de aur menite sunt pieirii:
Ca gâze efemere în raza amintirii
Revin, sclipind în juru-ţi, din ce în ce mai rar,
Şi-o bună dimineaţă le vezi într'un sărtar,
In acul unui critic uscând pe-o filă ruptă...
Cu legile uitării umane nu da luptă.
— De moare, ce e sunet, coloarea ta rămâne
— L'am întrerupt — Maestre, e azi şi va fi mâne,
Eternă ca natura, din care tu o iei,
In spaţiu: pe-a ta pânză — şi 'n timp: în ochii mei.
Poeţii pot să plece când ţinem vrăjitorul:
Tu singur le-ai fost fapta, lumina şi decorul.

Dar el zărind o schiţă de-a lui cum sta 'n perete,
Surâse arătând-o: De-aşi mai trăì, băiete,
N'aşi mai pictà cu pensuli de păr, ci aşi privì
In rama lor firească priveliştile vii.
De ce să strici o pânză când ai un cer de vară?
...Şi se sculă şi ochii păliţi îi scânteiară:
— Inchide casa, trage obloanele şi vină...
Ne-aşteaptă drumuri albe şi-o ţară de lumină.

Te suie 'n carul rustic cu paşnicii lui boi,
Te culcă în sulfină, în fân şi în trifoi,
Căci pentru tine câmpul ți l-am cules drept pernă,
Şi, drept umbrar albastru, ți-am împânzit eternă
O boltă pe sub care de-acum ne-om adâncì.

Se mântuise casa când vorba își sfârşì...

In legănarea lină a roților de lemn,
Călătoream agale sub magicul îndemn
Al pictorului care crease România.
Mai mică, tot mai mică, se depărtase viea
Şi 'n urmă dispăruse...
Mergeam acum, nu ştiu:
Pe Topolog, pe Trotuș, pe Mureş sau pe Jiu,
Căci apa lor tot una de limpede rămâne,
Când oglindește vraja colinelor române
Cu procesiuni de sate prin lungi livezi de pruni
Pornite din îndemnul uitaților străbuni.
Nici muget, nici talangă, nici cel mai slab ecou...
Păreà tăcuta vale un liniștit tablou,
O pânză zugrăvită de razele de soare
In care orice linie trăià nemuritoare,
Şi 'n calma ei lumină de vis și de amurg
Privit-a Grigorescu cu ochi de demiurg.

Şi se făcù deodată un drum, sus, pe muscele...
Veneau domol — ca blocuri de neà ce mișcă grele —
Rumegători, plăvanii cuminți, şi'n vârf de car
Țăranul care poartă pe umeri cerul clar.

Şi 'n praful înserării cădelniţând albastru,
Alături de căruţe trecură în buiastru,
Purtând în mână plosca de nuntă, călăreţii...
Am întâlnit, pe-o coastă, cu şatra lor lăeţii
Cu trup de bronz, cu sdrenţe, cu urşi şi cu măgari,
Şi, la popas, cu boii ei pâlcuri prin stejari,
Cu albe coviltire o tabără de care...
Şi am văzut iar hanul pustiu la drumul mare
Şi sub umbrar de şiţă de ierni dărăpănat,
Drumeţi, ce-şi beau necazul, şi-un murg de stâlp legat...
Şi iată casa veche cu nalbe la ferestre,
Impodobit, pridvorul cu scoarţele de zestre,
Copila gânditoare, ce coase la gherghef,
Cu ochi de peruzele şi mână de sidef...
Şi iată, cu căpşorul lăsat în mâini pe spate,
Mlădie ca o creangă în soarele ce-o bate,
In vâlnecul ce-o strânge ca trasă prin inel,
In mers de ciută, fata cu vaci şi cu viţel...
Şi iată, sub cireşii din deal, cu mâna goală,
Şezând sfioasă fata cu flori căzute 'n poală:
Prin înflorite ramuri priveşte 'n vale ţara.
Rodica e? Ileana? sau poate Primăvara?...

Dar dealuri povârnite se împingeau spre munte,
Când am zărit cioporul de oi albind şi'n frunte,
Cu bâta după spate şi cu căciula sură,
Ciobanul ce coboară pe plaiu ca din pictură,
Ca să înşire 'n suflet — mărgele laolaltă —
Priveliştile toamnei din munte pân'la baltă...

Atunci, din mari, ascunse și ne 'nțelese legi,
Acelaș sus la Rodna, acelaș pe Bucegi,
Cu dacică opincă și piept de legionar,
Stând viu în fața noastră dar totuși legendar,
Puternic ca o stâncă și verde ca un brad,
Trăì păstorul mitic și ultimul nomad...
De-asupra lui: doar cerul, ca temelii: Carpatul,
Jur-împrejur: o țară dealungul și dealatul ...
Proptit tăcut în bâtă, cu ochi pierduți în gol —
Din pusta lui Petöfi la stepa lui Gogol,
Svârleà piezișa-i umbră pe dealuri și câmpii.

De pretutindeni glasul pământului grăì:

— In zori de zi te 'naltă la cer cu ciocârlia,
Cu soarele ce-apune să 'mbrățișezi câmpia,
Te-așterne pe podgorii ca umbra unui nuc,
Deschide 'n codru verde cărare de haiduc,
Pe plaiu să paști alături de stele printre oi,
Să-adormi cu gârla leneș sub plute în zăvoiu,
Să fii un măr de aur în mărul plin de mere,
In clopot să fii cântec și în amurg tăcere,
Să crești în grâu cu grâul și 'n inimi cu iubirea —
Ca vorba ta să chieme în noi nemărginirea,
Și'n țara Cosinzenii ce-așteaptă încă 'ntreagă
Un gând s'o cucerească și-un suflet s'o culeagă,
Ca să păstrezi în tine, ca 'ntr'un imens muzeu,
Cu floarea cea mai mică de crâng, pe Dumnezeu...

T I M P U L

T I M P U L

L-A trezit, vorbind în vânt, o tocălie,
Din căpița de fân proaspăt și curat
Unde Timpul ațipise noaptea 'n vie —
Dar ciudos pe lemnul prost, a scuturat
Ca un praf de aur, zorii pe moșie.
Toți cocoșii sub podgorii au cântat...

Un văitoiu sări, sbucnind, dintr'un tufiș,
Iar un pui de rândunică dintr'o șură —
Ii privi, o clipă, Timpul pe furiș:
Iepurele dintr'un hop trântit pe-o rână,
Amorți înghemuit in arătură;
Pasărea pică din sbor înalt — bătrână
Ii căzu, ca frunza, Timpului în mână.

DAR el, șiret, nu s'a mirat
Că plugurile negre ies toate la arat,
Și mici — de-aici —
Cu boi greoi
Dau zor:
Sunt niște coropișnițí pe răzor —
Și-un car cu coviltir, pe iarbă dejugat:
Un vierme alb pe-o frunză de frasin, nemișcat...

Mari lanuri au crescut de grâu bogat;
Cu seceri de lumină, viu, fete-au secerat,
Şi roşii testimele în soare-au mişunat
— Gândaci aprinşi,
Zişi «Boi ai Domnului» în sat —
Şi stoguri ca bătrâne pe câmp ţinură sfat...
Şi morile de apă, sortite de noroc
Să-şi învârtească roata, călătoreau pe loc...

Şi cum aprinse toamna în codri 'ntâiul foc,
O bună zi, din Iezer, Păpuşa şi Negoiu,
Se scurseră pe drumuri, umflate 'n valuri noui
Cu spuma lor de lână, păraele de oi...
Şi, frunze 'n viaţă printre atâtea moarte foi,
Sitari pestriţi porniră cu toamna din zăvoiu...

Iar Timpul a rămas uimit
Când primul fulg de nea a fulguit:
Un fulg căzut
Din stolul călător ce s'a pierdut.

ATUNCI a rătăcit prin vii,
Şi fără teamă
A poposit în larma dela cramă.

Tăcerea de odată şi-întinse împrejur,

Auitor şi veşnic, golu-i sur...
Pe sub bolţile pustii
A ţesut păienjenişul,
Prin geamuri sparte da frunzişul,
Şi din pereţi
Creşteau bureţi,
Pe butii goale — mucegaiul...
Vieaţa îşi pierduse graiul,
Cojită ca o tencuială.

Lung Timpul a căscat de plictiseală...
A plecat.

CU un sărut, din drum, schimbă în babă-cloanţă,
Şchiopând în băţ şi fără dinţi —
O fată, dreaptă ca o lanţă,
Mlădietoare în catrinţi...
Şi luându-i piersicile din obraz,
Lăsând smochini uscate — făcu haz.

ACUMA dase brumă timpurie
Şi carele grăbeau spre teascuri —
Zări pe deal, bogată 'n rod, o vie

Şi 'n ea — cu limbi de şerpi, un foc de vreascuri.
Pândarul, cu suman şi puşcă veche,
Vrăjea la jar şoptindu-i la ureche,
Pândind şi umbra nopţii să nu fure.

Simţì cum Timpul calcă prin pădure,
A bubuit lung puşca lui cu cremeni...
Dar Timpul, luând în palmă pândar şi deal şi vie,
A râs, a râs... suflând uşor:
— Un fulg de păpădie
Ce 'n vânt îl semeni —
Se depărtă priveliştea nălucitor;
Se făcu mică... mică — aşa cum
Ai fi privit-o la «panopticum»,
Sau incrustată 'n tine, în rama anilor.

ŞI Timpul o porni la deal, la vale,
Sub stelele cât pumnul...
Şi nici un sat nu-i mai ieşea în cale,
Nici un rumân nu întâlnea, nici unul.

Singur un bordei — pitit şi chior —
Cu'n ochiu roşu de opaiţ la fereastă,
Pe câmpia îngheţată, mai adastă
Aşteptând pe călător...

Timpul de perete trânti ușa
Și intră stăpânitor.

Focul stins nu și-a svâcnit cenușa,
Lumânarea sub icoană n'a clintit,
Și pe pat
Omu 'ntins nu s'a mișcat,
Cu obrazul ca în piatră dălțuit —
Omul galben și cu brațe 'ncrucișate...

Timpul, mort și el, căzu pe spate.

CUPRINSUL

AMINTIRI

BĂTRÂNII

TIMPUL

ION PILLAT
PE ARGEŞ IN SUS
S'A EDITAT ŞI TIPĂRIT
DE CVLTVRA
NAŢIONALĂ
BUCUREŞTI 1923

CVLTVRA
LEI
20
NAȚIONALA
CVLTVRA
LEI
20
NAȚIONALA
CVLTVRA
LEI
20
NAȚIONALA

CVLTVRA
NATIONALA